

KFIR

Klagenemnda for industrielle rettigheter

AVGJØRELSE

Sak: 25/00021
Dato: 20. oktober 2025

Klager: OPTIMAR AS
Representert ved: Acapo Onsagers AS

Innklagede: MMC First Process AS
Representert ved: Bryn Aarflot AS

Klagenemnda for industrielle rettigheter sammensatt av følgende utvalg:

Sarah Wennberg Svendsen, Rikard Mikalsen og Torstein Hernes Dybdahl

har kommet fram til følgende

AVGJØRELSE

1 Kort fremstilling av saken:

- 2 Saken gjelder klage på Patentstyrets avgjørelse av 10. desember 2024, hvor patent nr. 346652 etter innsigelse fra OPTIMAR AS, ble opprettholdt med følgende slutning:

«Innsigelsen forkastes»

- 3 Tittelen på patentet er «An arrangement and a method for propagating bleed-out of fish». Den tekniske løsningen gjelder et arrangement og en fremgangsmåte for propagering av utblødning av avlivet fisk.
- 4 Klage på Patentstyrets avgjørelse kom inn den 10. februar 2025. Klagen ble oversendt til Klagenemnda for videre behandling den 27. februar 2025.
- 5 Det meddelte patentet har to selvstendige og ti uselvstendige krav. De selvstendige kravene lyder:

1. An arrangement for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed, comprising a cutting station, a receiving tub (1) downstream of said cutting station and a bleed-out tank (4) downstream of said receiving tub (1), a liquid and fish separator (15, 16) downstream of said bleed-out tank (4), characterised in that said bleed-out tank (4) is coupled to a vacuum source, that there is a valve (5) arranged between said bleed-out tank (4) and said receiving tub (1), that said bleed-out tank (4) is coupled to an air pressure source, and that there is a valve (17) arranged between said bleed-out tank (4) and said separator (15, 16).

8. A method for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed, characterised in that a bleed-out tank is subjected to vacuum, said vacuum being used to suck killed and cut fish and liquid into said bleed-out tank, circulating cold liquid through said tank to propagate bleed-out of said fish, emptying said tank after a prescribed retention time by pressurizing said tank and letting said fish and liquid flow to a strainer to separate fish and water.

- 6 Patenthaver har sendt inn 4 subsidiære kravsett.
- 7 Under søknadens behandling før meddelelse viste Patentstyret til følgende dokumenter:

D1: NO 310951 B1

D2: NO 314652 B1

D3: US 4826362 A

Under innsigelsesbehandlingen hos Patentstyret, viste innsigeren til følgende dokumenter:

D1: NO310951 B1

D2: NO314652 B1

D3: US4826362 A

D4: NO339968 B1

D5: Video – Optimar Optitube - YouTube, publisert 23. oktober 2020

D6: Dokument - Bløderør – hygienisk og plasseffektivt, publisert 30. mars 2020

D7: Dokument - Four steps that safeguard quality and boost catch value, publisert 20. oktober 2020

D8: NO343668 B1

D9: NO325942 B1

D10: NO310391 B1

D11: PowerPoint-presentasjon

D12: Video - Stranda Prolog

D13: Nofima_rapport_2008

D14: Nofima_rapport_2012

D15: Dokument Triplo pump – Stranda Prolog

Under klagebehandlingen har klager vist til disse dokumentene:

D16: Skjermbilder fra videoer – Stranda PrologCGK: «Velferdsindikatorer for oppdrettslaks: Hvordan vurdere og dokumentere fiskevelferd», Noble et al, tredje utgave, 2018 (en håndbok om velferd innen lakseoppdrett).

- 8 Under saksbehandlingen har partene benyttet en nummerert inndeling for å markere de forskjellige trekkene i de selvstendige patentkravene. Klagenemnda finner det hensiktsmessig å benytte den samme inndelingen, men har i benevnelsene av trekkene i selvstendig krav 8 benyttet bokstaven G i stedet for bokstaven F.

Krav 1 i stridspatentets meddelte kravsett kan deles inn i følgende trekk:

KFIR	Patentstyret	
F1	1A	1. An arrangement for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed, comprising
F2	1B	- a cutting station,
F3	1B	- a receiving tub (1) downstream of said cutting station and
F4.1	1B	- a bleed-out tank (4)
F4.2	1B	downstream of said receiving tub (1),
F5	1B	- a liquid and fish separator (15, 16) downstream of said bleed-out tank (4),
		characterised in
F6	1C	- that said bleed-out tank (4) is coupled to a vacuum source,
F7.1	1D	- that there is a valve (5)
F7.2	1D	arranged between said bleed-out tank (4) and said receiving tub (1),
F8	1E	- that said bleed-out tank (4) is coupled to an air pressure source, and
F9	1F	- that there is a valve (17) arranged between said bleed out tank (4) and said separator (15, 16).

Krav 8 i stridspatentets meddelte kravsett kan deles inn i følgende trekk:

KFIR	Patentstyret	
G1	8A	8. A method for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed, characterised in that
G2	8B	a bleed-out tank is subjected to vacuum,
G3	8b	said vacuum being used to suck killed and cut fish and liquid into said bleed-out tank,
G4	8C	circulating cold liquid through said tank to propagate bleed-out of said fish,

G5	8D	emptying said tank after a prescribed retention time by pressurizing said tank and
G6	8E	letting said fish and liquid flow to a strainer to separate fish and water.

9 Grunnene for Patentstyrets vedtak er oppsummert som følger:

- Kravet om overføring av patentet tas ikke til følge, jf. patentloven § 25 andre ledd, jf. § 1. Det er ikke dokumentert at det har skjedd en uberettiget lekkasje av bedriftshemmeligheter til patenthaver, og påstanden om overføring er dermed ikke underbygget.
- Patentet oppfyller kravene til nyhet og oppfinnelseshøyde, jf. patentloven § 2.

Nyhet

- En fagperson på området anses å være kjent med prosessen og utstyr for bløgging og utblødning av fisk.
- D4 er dokumentet som har flest tekniske trekk felles med løsningen ifølge patentet. D4 blir derfor brukt i vurdering av nyhet.
- Anordningen ifølge krav 1 er ny i forhold til hva som er kjent fra D4, jf. patentloven § 2 første ledd. D4 viser ikke «a receiving tub 1» nedstrøms av en kuttetasjon eller «said bleed-out tank 4 is coupled to a vacuum source, that there is a valve 5 arranged between said bleed-out tank 4 and said receiving tub 1, that said bleed-out tank 4 is coupled to an air pressure source». Trykkluftkilden «air pressure source» i patentet skaper overtrykk i utblødningstanken for å presse fisk og væske ut. Trykkluftkilden i D4 benyttes derimot for å kontrollere posisjonen til fisken inne i utblødningstanken. Ventilen «valve 5» som er anbrakt mellom utblødningstanken «bleed-out tank 4» og mottakskaret «receiving tub 1» i patentet er ny, siden den har tilknytting til mottakskaret som er nytt. Som følge av dette har også de uselvstendige kravene 2 - 7 nyhet.
- Fremgangsmåten ifølge krav 8 er ny i forhold til hva som er kjent fra D4. D4 viser ikke at utblødningstanken blir utsatt for vakuu, der vakuu blir brukt til å suge avlivet og kuttet fisk og væske inn i utblødningstanken. Det tidligere patentet D4 viser heller ikke at væsken som sirkuleres gjennom tanken er kald, eller at tanken tømmes etter en forutbestemt oppholdstid ved trykksetting av tanken. Som følge av dette har også de uselvstendige kravene 9 – 12 nyhet.

Oppfinnelseshøyde

- D4 anses å være den nærmeste kjente teknikk, og dermed det beste utgangspunktet for fagpersonen som ønsker å komme frem til løsningen ifølge patentet.
- D4 viser ikke et mottakskar nedstrøms av en kuttetasjon eller at utblødningstanken er koblet til en vakuumkilde brukt til å suge avlivet og kuttet fisk og væske inn i utblødningstanken eller at tanken tømmes etter en forutbestemt oppholdstid ved trykksetting av tanken. Effekten av disse trekkene er at de gir skånsom transport av fisk inn i, gjennom og ut av utblødningstanken.
- Det objektive tekniske problem som løses ved oppfinnelsen ifølge kravene 1 og 8 i patentet, med utgangspunkt i D4 kan formuleres som: Hvordan oppnå skånsom transport av fisk inn i, gjennom og ut av en utblødningstank.
- Spørsmålet er om en fagperson vil komme frem til oppfinnelsen i patentet ved modifisering eller tilpasning av tidligere kjent teknikk fra D4 i kombinasjon med D3 eller én av D8-D15.
- Løsningene i D3 og D8-D15 beskriver ikke utstyr for utblødning av fisk, men for å komme frem til en alternativ løsning for utblødningstanken i D4 vil fagpersonen med utgangspunkt i D4, og med ønske om å løse det objektive tekniske problemet, se til for eksempel anordningene i D3 og D8-D15 og forsøke å kombinere teknikk fra D4 med et av disse dokumentene.
- En kombinasjon av D4 med D3 eller D8-D15 for å komme frem til oppfinnelsen i patentet vil være å gå utover den normale tekniske utviklingen. Løsningen i D4 må tilpasses og anbringes først med et mottakskar for væske og tilførselsinnretningen 13. Ventilen og utblødningstanken 10 i D4 må tilpasses med en vakuumkilde for å suge væsken og fisken fra mottakskaret, og en trykkluftkilde må anbringes for å skape overtrykk for å tømme tanken. Modifikasjonen vil forutsette en betydelig konstruksjonsmessig endring, og det kan derfor ikke forventes at fagpersonen kommer fram til løsningen i krav 1 uten omfattende eksperimentering og oppfinnerisk innsats. Arrangement ifølge krav 1 skiller seg vesentlig fra kjent teknikk og innehar dermed oppfinnelseshøyde i forhold til D4 i kombinasjon med D3 eller D8-D15.
- Tilsvarende gjelder fremgangsmåten i krav 8, der en fagperson på området og med bakgrunn i D4 i kombinasjon med D3 eller D8-D15, ikke ville komme frem til løsningen i krav 8 ved å benytte vakuum til å suge avlivet og kuttet fisk og væske inn i utblødningstanken og tømme tanken etter en forutbestemt oppholdstid ved trykksetting av tanken, uten oppfinnerisk innsats.
- De uselvstendige kravene 2-7 og 9-12 viser til henholdsvis kravene 1 og 8 og innehar dermed også oppfinnelseshøyde.

10 Klager har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

- Patentet er ugyldig i sin helhet, idet patentkravene mangler nyhet og/eller oppfinnelseshøyde, jf. patentloven § 2.

Tolkning av kravene

- Innen fysikken brukes «vakuum» om et «rom som ikke inneholder materie». Det er ikke det som menes i denne sammenhengen. Vakuum må her bety et «relativt sett lavere trykk». En vakuumkilde er altså en enhet som kan skape et relativt sett lavere trykk i utblødningstanken enn det trykket som var i tanken tidligere, eventuelt i forhold til et nominelt utgangstrykk. På samme måte er lufttrykkskilden en enhet som kan skape et relativt sett høyere trykk i utblødningstanken enn det trykket som var i tanken tidligere, eventuelt i forhold til et nominelt utgangstrykk.
- Prosessen «utblødning» er ikke en teknisk egenskap ved tanken 4, det er en egenskap fisken har som et resultat av å ha vært gjennom en kuttetasjon. Ethvert kar nedstrøms en kuttetasjon må altså anses å være et utblødningskar, såfremt karet ikke har egenskaper som motvirker utblødning.
- Ordet «kar» defineres i ordlisten ordnett.no som en beholder eller et rør.
- Det er i utgangspunktet uklart hvordan to tanker i seg selv kan «work in counter-phase», som angitt i krav 11. Det står ikke i stridspatentet hvor lang tid det tar å fylle/tømme tankene. Ved tømning hvert 30. minutt vil man ikke oppnå at fisk «nesten kontinuerlig» leveres til videre prosessering (altså nedstrøms separatoren). Dette vil i så fall kreve en eller annen form for mellomlagring som mottar fisken hvert 30. minutt og som så sender fisken kontinuerlig videre.

Nyhet

- Fagpersonen må anses å ha god kunnskap om utstyr for bløgging av fisk, utstyr for slakting av fisk og håndtering av fisken både før og etter slakting. Fagpersonen er ifølge CGK (håndbok om velferd innen lakseoppdrett) pålagt å følge med på fiskevelferd på fiskens vei fra slaktemerd til bedøving. Det er ikke noe skille mellom fagpersonen som håndterer fisk frem til slakting, og fagpersonen som håndterer fisk videre etter slakting. Dette er samme fagperson.
- Alle trekk i krav 1 må anses kjent fra D4. Krav 1 mangler altså nyhet over motholdet.
- Trekk F1 må anses kjent fra D4. Motholdet beskriver en fremgangsmåte og et system hvor avlivet fisk beveges i et rør eller i en rørgate fylt med vann, hvor formålet er å kontrollere utblødning og/eller kjøling av fisken.

- Trekk F2 må anses kjent fra D4. Motholdet beskriver et sted hvor det utføres bløgging. I denne sammenheng må «bløgging» tilsvare uttrykket «kutting» som er den norske oversettelsen av «cutting» i krav 1.
- Trekk F3 må anses å være kjent fra D4. Det fremgår av D4 at ventilen 70 ved inngangen til rørgaten 10 kan åpnes/stenges. Det vil si at røret (vist over ventilen 70 i fig. 2) periodevis vil være fylt med fisk og vann og at utblødning vil skje i dette røret i påvente av at fisken ankommer rørgaten 10. Siden krav 1 ikke definerer noen spesifikke egenskaper ved det som kalles «mottakskar», så kan røret over ventilen 70 i fig. 2 anses å ha eksakt samme funksjoner og egenskaper som «mottakskaret» definert i krav 1.
- Trekk F4 må anses kjent fra D4. D4 beskriver på side 6, linje 23 – 31, et rør eller en rørgate 10 hvor man ved hjelp av ulike måter kontrollerer fremdriften av og oppholdstiden til fisk gjennom rørgaten, og derigjennom kan kontrollere utblødningstid eller kjølingstid. Rørgaten 10 er altså en utblødningstank som mottar fisk etter kutting. Utblødningstanken er ikke ny, selv om den er definert til å være nedstrøms noe som er nytt.
- Trekk F5 må anses kjent fra D4. D4 beskriver på side 7, linje 6 – 19, at det ved utløpsenden av rørgaten 10 (som representerer utblødningstanken) er en mottaksenhet 60 hvor fisk og vann separeres. I fig. 2 er det vist at mottaksenheten 60 er plassert nedstrøms rørgaten 10.
- Trekk F6 må anses kjent fra D4. Motholdet beskriver klart en enhet som kan skape et relativt sett lavere trykk i utblødningstanken. Ordet vakuum er ikke brukt i D4. Imidlertid, ved at både tilførsel og retning på trykkluft kan styres, så betyr dette at relativt trykk både kan økes og reduseres. Systemet i D4 kan altså både oppnå relativt sett høyere trykk og relativt sett lavere trykk.
- Trekk F7 må anses kjent fra D4. Ventilen 70 i D4 stenger/åpner tilførsel av fisk/vann inn til utblødningstanken på nøyaktig samme måte som ventilen 5 i trekk F7. Isolert sett har ventilen 5 ingen annen funksjon enn åpning/stenging av et rør mellom to enheter. Også trekk F4 definerer en plassering av en «stasjon» (i dette tilfellet utblødningstanken) i forhold til mottakskaret. I vurderingen av trekk F4 så konkluderte Patentstyret korrekt at selve utblødningstanken måtte anses kjent fra D4, selv om også den er definert med en relativ plassering i forhold til mottakskaret. Samme vurdering må gjelde for trekk F7. Subsidiært kan trekk F7 deles inn i to trekk, hvor trekk F7.1 (ventilen (5)) er kjent fra D4, men siden trekk F7.2 definerer en relativ plassering av ventilen (5) i forhold til mottakskaret (1), så har trekk F7.2 nyhet.
- Trekk F8 må anses kjent fra D4. Det er ikke definert i krav 1 hva lufttrykket i utblødningstanken brukes til. Basert på den faktiske ordlyden i trekk F8, så må tilførselssystemet for tilførsel av trykkluft beskrevet i D4 anses å representere en enhet som kan skape et relativt sett høyere trykk i utblødningstanken.

- Trekk F9 må anses kjent fra D4. D4 beskriver en ventil 70 mellom rørgaten 10 (som representerer utblødningstanken) og mottaksenheten 60 (som representerer separatoren). Denne ventilen brukes til å åpne/stenge forbindelsen mellom rørgaten 10 og mottaksenheten 60.
- Trekk G1, G2, G4 og G6 i selvstendig krav 8 må anses kjent fra D4. Trekk G3 og G5 i selvstendig krav 8 har nyhet over D4.
- Trekk G1 må anses kjent fra D4. D4 beskriver en metode for utblødning av bløt fisk.
- Trekk G2 må anses kjent fra D4. D4 beskriver en rørgate 10 (som representerer en utblødningstank). I D4 er det beskrevet en enhet som kan skape et relativt sett lavere trykk inne i rørgaten 10.
- Trekk G3 har nyhet over D4. D4 beskriver at «ved å styre tilførsel og retning av trykkluft og/eller vanntrykk for å danne soner med ulike egenskaper mellom luft-/vannskillene så oppnås kontrollert fremdrift (...)». Altså brukes trykkluft tilførselen i D4 også til flytting av fisk. Fremdrift av fisk inne i rørgaten 10 er ikke det samme som å suge fisk og vann inn i tanken.
- Trekk G4 må anses kjent fra D4. D4 beskriver på side 5 linje 4 – 11 at rørgaten 10 kan være koblet til midler for tilførsel av vann tilnærmet kontinuerlig, for det formål å skifte ut vannet i rørgaten. Det er vel kjent for fagpersonen at vannet bør være kaldt for å oppnå god utblødning. En fagperson på området som leser D4 vil umiddelbart forstå at når rørgaten skal brukes til utblødning, så må vannet i tanken være egnet til å bidra til denne prosessen, blant annet må den ha en temperatur som hindrer/forsinker koagulering (slik det diskuteres i stridspatentet under bakgrunnsteknikk avsnitt [0002]). Det står også i D4 at dette vannet gjenbrukes, i.e. sirkuleres.
- Trekk G5 har nyhet over D4. Som diskutert for krav 1, så er det i D4 beskrevet en enhet som kan skape et relativt sett høyere trykk inne i rørgaten 10. Imidlertid er det ikke beskrevet at dette høyere trykket brukes til å tømme rørgaten 10.
- Trekk G6 må anses kjent fra D4. D4 beskriver en mottaksstasjon 60 hvor vann separeres fra fisk.

Oppfinnelseshøyde

- Ved vurderingen av oppfinnelseshøyde skal den såkalte «problem-og-løsning»-tilnærmingen benyttes, jf. patentretningslinjene. Vurderingen skal ikke være basert på om hvorvidt fagpersonen «har gått utover den normale tekniske utviklingen» eller om det har skjedd en «betydelig konstruksjonsmessig endring», slik Patentstyrets avgjørelse gir inntrykk av.

- Krav 1 mangler oppfinnelseshøyde, med utgangspunkt i D4 i kombinasjon med fagpersonens generelle kunnskap, forutsatt at mottakskaret inneholder kun fisk, og ikke vann.
- Ifølge trekk F3, trekk F4.2 og trekk F7.2 så oppnås det at fisken mellomlagres i et kar, som er noe annet enn et rør, i en tidsperiode etter at den har forlatt kuttetasjonen i D4, og før rørgaten 10 er klar til å motta den. Det objektive tekniske problem kan dermed formuleres som *hvordan tilveiebringe at fisk kan lagres mens man venter på at ventilen åpner for slik å tillate at rørledningen kan motta fisk*.
- Alle trekk i krav 1 er kjent fra D4 og fagpersonens generelle kunnskap. I enhver prosess hvor fisk fraktes mellom ulike stasjoner, må fisk mellomlagres dersom det er «kø» inn til neste stasjon. Det må anses nærliggende å mellomlagre fisk i et kar i en slik samlebåndsprosess.
- Krav 1 mangler oppfinnelseshøyde med utgangspunkt i D4 i kombinasjon med D16, forutsatt at mottakskaret inneholder kun fisk, og ikke vann. Ut fra det samme objektive tekniske problemet har fagpersonen motivasjon til å se til D16. Både beholderne på transportbåndet og den vannfylte tanken kan anses å være mottakskar som mottar fisk for mellomlagring. Fagpersonen på området må anses å være i stand til å integrere en av de to løsningene inn i systemet i D4.
- Krav 1 mangler oppfinnelseshøyde med utgangspunkt i D4 i kombinasjon med fagpersonens generelle kunnskap, forutsatt at mottakskaret inneholder både fisk og vann. Fisken kan oppbevares nedsenket i vann, som kan anses gunstig for utblødningsprosessen og derigjennom gunstig for det ferdige produktet. Det objektive tekniske problemet kan i dette tilfellet formuleres som *hvordan oppnå en god utblødningseffekt i en tidsperiode etter kutting og før ventilen 70 inn til rørgaten 10 åpnes*.
- En fagperson på området vet godt at utblødning skjer mest effektivt når fisk er nedsenket i kaldt vann. Det er derfor nærliggende for en fagperson på området å mellomlagre bløttet fisk i en beholder fylt med vann mens man venter på at ventilen 70 inn til rørgaten 10 åpnes. Det er også nærliggende for fagpersonen på området å koble utløpet fra en slik beholder til røret over ventilen 70, slik at når ventilen 70 åpnes, så vil fisk automatisk flyttes fra denne beholderen og inn i rørgaten 10. En slik beholder fylt med vann må anses å representere et mottakskar.
- Krav 1 mangler oppfinnelseshøyde med utgangspunkt i D4 i kombinasjon med D16, forutsatt at mottakskaret inneholder både fisk og vann. D16 beskriver en buffertank hvor fisk kan lagres i vann i påvente av å bli fraktet til neste stasjon. Det må anses nærliggende for fagpersonen på området å sette buffertanken i D16 inn foran rørgaten 10 dersom det forventes «kø» for å bli sluppet inn i rørgaten 10.
- Krav 8 mangler oppfinnelseshøyde med utgangspunkt i D4 i kombinasjon med D16. Med utgangspunkt i D4 så kan det objektive tekniske problem dermed formuleres som *hvordan*

øke effektiviteten på fylling/tømming av rørgaten 10 i D4. Alternativt kan det objektive tekniske problem formuleres som Patentstyret har gjort i avgjørelsen, nemlig hvordan oppnå skånsom fylling/tømming av rørgaten 10 i D4.

- Alle trekk i krav 8 må anses kjent gjennom en kombinasjon av D4 og D16. Ettersom fagpersonen har motivasjon til å se til D16 for å løse det objektive tekniske problem, mangler krav 8 oppfinnelseshøyde over D4 og D16.
- I D16 foreslås det at tanker fylles med vann og fisk ved hjelp av sug (i.e. relativt sett lavere trykk) og tømmes ved hjelp av trykk (i.e. relativt sett høyere trykk). Den tankbaserte pumpen har her to tanker i parallell, hvor tankene fylles/tømmes etter tur. Fisken oppnår altså et opphold av en viss varighet inne i tanken. Denne varigheten kan styres og man oppnår da en «retention time» mellom 0 og uendelig. Trekk F3 og trekk F5 er beskrevet i D16. Det må anses nærliggende for en fagperson å modifisere rørgaten i D4 til å fylles/tømmes ved hjelp av sug/trykk som beskrevet i D16. D4 nevner eksplisitt batchvis fylling av tanken.
- De uselvstendige kravene 2 – 7 bidrar ikke til nyhet/oppfinnelseshøyde.

11 Innklagede har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

Tolkning av patentkravene

- Det engelske ordet «tub» har ikke betydningen «rør», men innebærer en relativt vid beholder. Derfor kalles også badekar for «bath tub» på engelsk.
- Begrepet «counter-phase» i krav 11 betyr at når den ene tanken er kommet til et bestemt punkt i syklusen, så er den andre tanken på diametralt motsatt sted i syklusen.

Nyhet

- Ifølge LB-2022-159367 har det ikke avgjørende betydning om en fagperson har kunnskap innen både fiskevelferd (håndtering av levende fisk) og bløgging og slakting av fisk. Det vil være felles mellom fagfeltene at fisken skal flyttes fra ett sted til et annet, men bakgrunnen for forflytningen vil være ulike. Ved utblødning er det sentrale at fisken skal miste så mye som mulig av blodet under sin vei fra det ene stedet til det andre, mens ved forflytning av levende fisk, er problemet at fisken skal transporteres så raskt og skånsomt som mulig. Ved transport av levende fisk må man ta hensyn til bl.a. oksygenmangel, opphold ute av vann, stress og risiko for blødninger og andre skader. Ingen av disse hensyn må tas når man skal håndtere død fisk.
- D4 viser ikke trekkene F3, F4, F6 eller F7 i krav 1.

- Trekk F3 er nytt. D4 nevner ikke noe mottakskar (receiving tub) og da heller ikke noen ventil mellom denne og utblødningstanken. Begrepet «tub» vil ikke dekkes av rørstussen over ventilen 70. En «tub» må forutsettes å kunne holde på innholdet over tid. Det som sendes inn gjennom rørstussen over ventilen 70 vil umiddelbart falle ned i utblødningstanken 10. Rørstussen over ventilen 70 er derfor kun et innløp til tanken 10 og kan ikke forstås som en beholder og i hvert fall ikke en «tub».
- Trekk F4 er nytt. Tanken 10 i D4 er en utblødningstank, men den er ikke anordnet nedstrøms av et mottakskar. Den tekniske effekten av dette er at mottakskaret kan holde på en mengde fisk og vann som kan brukes til å fylle utblødningstanken batchvis, slik det er beskrevet i avsnittene 30 og 31 i patentet. Dette er hverken mulig eller har noen hensikt i løsningen ifølge D4, da denne kjente løsningen baserer seg på en kontinuerlig prosess, der fisk tilføres én for én til utblødningstanken.
- Trekk F6 er nytt. D4 beskriver ikke bruk av vakuum. Det at det er beskrevet bruk av trykkluft vil ikke uten videre innebære at det også implisitt er beskrevet bruk av vakuum. Vakuum har ingen plass i D4. Det tilføres trykkluft for å bevirke fremdrift av fisk gjennom utblødningstanken.
- Trekk F7 er nytt. Det er ikke riktig at ventilen 70 i D4 kan sidestilles med ventilen mellom mottakskaret og utblødningstanken i patentet. I D4 stenges innløpet til tanken når denne skal fylles med vann, før fisken føres inn. Det er ingenting som tilsier at denne ventilen skal brukes til å styre inngangen av fisk til utblødningstanken.
- Krav 8 har nyhet. Det benyttes ikke vakuum i D4, og det benyttes da heller ikke vakuum for å fylle utblødningstanken. Det er angitt at tanken fylles med vann, men ikke hvordan dette gjøres. Vannet fylles uansett i før fisken slippes ned i tanken. Dette betyr at trekkene F2 og F3 er nye. D4 beskriver heller ikke bruk av trykk for å tømme utblødningstanken for vann og fisk. Trykkluften brukes kun til å få fisken til å bevege seg nedover tankens lengde, men under hele prosessen er tanken fylt med vann. Trekk F5 er derfor også nytt.

Oppfinnelseshøyde

- Det er feil når klager hevder at vurderingen ikke skal være basert på hvorvidt fagpersonen har gått utover den normale tekniske utviklingen. Patentretningslinjene sier at «Med «nærliggende» menes det som ikke går utover den normale tekniske utviklingen, men bare følger ganske enkelt eller logisk av tidligere kjent teknikk, dvs. det som ikke involverer ferdigheter eller evner ut over hva som kan forventes av en fagperson på området».
- Argumenter mot oppfinnelseshøyde som baserer seg på at mottakskaret kun inneholder fisk er irrelevante. Funksjonsbeskrivelsen i patentet angir at utblødningstanken fylles fra mottakskaret ved hjelp av vakuum i utblødningstanken. For at dette skal skje så må det

selsvagt være vann i mottakskaret. Det ville ikke være mulig å trekke kun fisk ut av mottakskaret ved hjelp av vakuum.

- D4 sender fisken rett i utblødningstanken uten at den først mellomlagres i et mottakskar. Dette gjør det i praksis umulig å bruke vakuum for å fylle utblødningstanken. Det er heller ikke mulig å trykksette utblødningstanken for å tømme denne for fisk. Tømmingen av utblødningstanken i D4 skjer ved hjelp av hevertprinsippet og ved å løfte og senke enden av utmatingsanordningen 50. Anordningen i D4 er tilrettelagt for kontinuerlig transport av fisk gjennom utblødningstanken.
- Patentstyrets objektive tekniske problem er et godt utgangspunkt, men også problemet angitt i søknaden er gyldig. På basis av det som er angitt i avsnitt 8 i søknaden kan det objektive tekniske problemet stilles opp som følger: *«Hvordan oppnå et utblødningsarrangement med tilstrekkelig kapasitet og fleksibilitet?»*
- Når fagpersonen har kommet til at vakuum er en god idé, må han finne ut hvordan han i praksis skal utforme et arrangement som bruker dette. I den forbindelse må trekkene F3, F4, F6 (det er ikke åpenbart at det er utblødningstanken som skal kobles til en vakuumkilde) og F7 være på plass. Selv om disse trekkene kan synes enkle, så er det ikke selsvagt at fagpersonen vil komme frem til denne kombinasjonen. Det er ikke bare å tilføye et mottakskar, en ventil og en vakuumkilde, slik den ankende part synes å mene. Man må også finne ut hvordan disse delene skal kobles sammen i innbyrdes rekkefølge til å bli et funksjonelt arrangement.
- Innklagede er enig i den ankende parts formulering av det objektive tekniske problemet for selvstendig krav 8, men er ikke enige i at det ville være nærliggende for fagpersonen å se hen til teknologi som gjelder flytting av levende fisk.
- D16 er et godt tegn på at det ikke er nærliggende å bruke vakuum for å fylle en utblødningstank og trykkluft for å tømme den. Her brukes i samme system vakuum for å transportere levende fisk, men etter at fisken er bløgget, så brukes det ikke vakuum i det hele tatt. Dersom det var nærliggende for fagpersonen å bruke vakuum og trykk for å fylle og tømme utblødningstanken, så kan man undre seg over hvorfor dette ikke gjøres i D16. Man har i stedet valgt å benytte en teknikk som ligner på D4, med den forskjellen at man ikke bruker dyser for å få fisken fra den ene til den andre enden, men en skrue.
- Det vil ikke være nærliggende å modifisere D4 ved å se hen til D16. D16 viser bort fra en slik løsning. En nærliggende kombinasjon av D4 og D16 ville føre til et arrangement der levende fisk transporteres ved hjelp av vakuum frem til bløggestasjonen oppstrøms av utblødningstanken i D4. Derfra ville løsningen sett ut akkurat som i D4.

12 Klagenemnda skal uttale:

13 Klagenemnda er kommet til samme resultat som Patentstyret.

- 14 Sakens overordnede spørsmål er om vilkårene for å oppheve patent nr. 346652 (heretter kalt stridspatentet) er oppfylt, jf. patentloven § 25 første ledd. På bakgrunn av klagers anførsler har Klagenemnda vurdert om stridspatentet oppfyller vilkårene i patentloven § 2.
- 15 Patenterbarhetsvilkårene er i det vesentlige sammenfallende med de som følger av Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) av 5. oktober 1973. Norge ratifiserte konvensjonen i 2007, og patentloven er tilpasset dens materielle bestemmelser. Konvensjonen og praksis fra Den europeiske patentorganisasjonen (EPO) har derfor betydning ved tolkningen av patentlovens bestemmelser, jf. for eksempel HR-2008-1991-A Biomar avsnitt 34 og 51 og HR-2009-1735-A Donepezil avsnitt 26.
- 16 Etter patentloven § 2 meddeles patent bare på «oppfinnelser som er nye i forhold til hva som var kjent før søknadens inngivelsesdag, og som dessuten skiller seg vesentlig fra dette.» Bestemmelsen oppstiller to grunnleggende vilkår for å oppnå patent – frembringelsen må være ny, og den må ha oppfinnelseshøyde.
- 17 Klagenemnda tar først stilling til om stridspatentet oppfyller kravet til nyhet, jf. patentloven § 2 første ledd. Kravet til nyhet sammenfaller med EPC artikkel 54 (1) og innebærer at oppfinnelsen må skille seg fra all kjent teknikk forut for søknadsdagen. I praksis fra Patentstyrets andre avdeling og EPO er det lagt til grunn at en oppfinnelse mangler nyhet dersom en fagperson direkte og utvetydig kan utlede alle trekkene til oppfinnelsen av et eksisterende mothold, jf. PS-2010-7886 og T 411/98 punkt 4.1. Det er tilstrekkelig at det foreligger minst én reell, teknisk forskjell fra det som var kjent, jf. Stenvik, Patentrett (2020) side 204. Trekk som ikke er uttrykkelig beskrevet, men som fagpersonen på bakgrunn av fagets alminnelige kunnskap uten videre vil utlede av motholdet, vil også anses for å være kjent, jf. Stenvik, Patentrett (2020) side 207.
- 18 Ved vurderingen av nyhet og oppfinnelseshøyde skal en gjennomsnittlig fagperson brukes som målestokk. Fagpersonen er en tenkt gjennomsnittspraktiker på det aktuelle området, som ikke er i besittelse av særlige oppfinneriske evner, men som fullt ut er kjent med teknikkens stand på søknadstidspunktet, og har evne til å utnytte alt det kjente materialet på en god fagmessig måte, herunder foreta nye nærliggende konstruksjoner, jf. HR-2008-1991-A Biomar avsnitt 35 og 36 med henvisning til NU 1963: 6 side 127 og Patentstyrets retningslinjer.
- 19 Klagenemnda legger til grunn at fagpersonen i denne saken er en tekniker eller ingeniør som har god kunnskap om håndtering av fisk i forbindelse med slakting, omfattende både levende og død fisk. Klagenemnda er enig med klager at det ikke er naturlig å skille mellom håndtering av levende og død fisk i denne sammenhengen, men at fagpersonen vil ha god kjennskap til håndteringen av fisken i de ulike stegene i slakteprosessen.

- 20 I nyhetsvurderingen er det kun D4 som er blitt vurdert av partene, og Klagenemnda begrenser derfor vurderingen til dette motholdet. D4 er et patent som gjelder en fremgangsmåte og et system for bevegelse av avlivet fisk i et rør eller en rørgate.
- 21 Klagenemnda er kommet til at både selvstendig krav 1 og 8 har trekk som ikke gjenfinnes i motholdet. Stridspatentet har derfor nyhet ovenfor D4, jf. patentloven § 2. Klagenemnda vurderer først trekkene i selvstendig krav 1.
- 22 Trekket «an arrangement for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed...» (F1 i tabellen) fremgår av D4, som også gjelder bevegelse av bløget fisk i et rør eller en rørgate. Fisken skal også ha en kontrollert oppholdstid i røret/rørgaten, som innebærer at utblødningen av fisken propageres. Av D4 fremgår det en «bløgeinnretning» på side 3 linje 16, hvor stridspatentets «cutting station» (trekk F2 i tabellen) er en innretning for å bløge fisk, slik at dette trekket også gjenfinnes i motholdet.
- 23 Etter Klagenemndas syn kan trekket «a receiving tub (1) downstream of said cutting station and» (F3 i tabellen) ikke utledes direkte og utvetydig av D4. Motholdet beskriver et innløp (ved referansetall 13/70) til tanken 10, og at tilførselen av avlivet fisk eksempelvis kan være «fra et system for bløgging, en slaktelinje eller lignende av kjent type», se side 5 linje 27 – 30. Selv om et rør i noen tilfeller kan tilveiebringe samme funksjon som en tank eller et kar (gjennom å midlertidig holde fisk), er det etter Klagenemndas syn ikke naturlig å forstå innløpet til tanken i D4 som en *receiving tub* i patentkravets forstand. Innløpet til tanken 10 i D4 kan, for eksempel, mates fra et transportbånd og forutsetter ikke nødvendigvis et mottakskar tilknyttet innløpet. Et mottakskar nevnes heller ikke som et av eksemplene på hvor fisken skal tilføres fra i patentbeskrivelsen til D4.
- 24 Trekket «a bleed-out tank (4)» (F4.1 i tabellen) fremgår av D4. Et av formålene med røret/rørgaten i D4 er at fisken skal blø ut når den transporteres gjennom røret/rørgaten, se eksempelvis beskrivelsen side 3 linje 30-31. Røret eller rørgaten vil derfor etter Klagenemndas syn tilsvare en utblødningstank. Betingelsen om at denne skal plasseres «downstream of said receiving tub (1)» (F4.2 i tabellen) gjenfinnes ikke i D4 idet motholdet, som utledet ovenfor, ikke viser en «receiving tub». Trekket «a liquid and fish separator (15, 16)» (F5 i tabellen) fremgår også av motholdet, se beskrivelsen side 3 linje 33 – 34.
- 25 Trekket «that said bleed-out tank (4) is coupled to a vacuum source» (F6 i tabellen) er etter Klagenemndas syn nytt. Selv om en pumpe eventuelt kan reverseres og derigjennom skape undertrykk, beskriver D4 kun *tilførsel* av vann/luft. Det er derfor ikke noen komponenter i D4 som er innrettet som en vakuumkilde eller for å skape vakuum/undertrykk, siden luft eller vann kun tilføres, ikke fjernes. At lokale strømningsforhold i tanken kan skape soner med ulike egenskaper, er etter Klagenemndas syn ikke det samme som at det dannes et vakuum eller undertrykk i tanken.
- 26 Etter Klagenemndas syn gjenfinnes trekket «that there is a valve (5)» (F7.1 i tabellen) isolert sett gjennom ventil 70 ved innløpet i D4, men betingelsen om at denne er

«arranged between said bleed-out tank (4) and said receiving tub (1)» (F7.2 i tabellen) tilfører nyhet.

- 27 Trekket «that said bleed-out tank (4) is coupled to an air pressure source» (F8 i tabellen) fremgår av D4. Etter Klagenemndas syn foregriper trykkluftkilden angitt i motholdets krav 7 trykkluftkilden i stridspatentet. At de angitte formålene med trykkluftkildene er ulike endrer ikke dette, da de i begge tilfeller er koblet til utblødningstanken og røret/rørgaten.
- 28 Klagenemnda er også av den oppfatning at trekket «that there is a valve (17) arranged between said bleed out tank (4) and said separator (15, 16)» (F9 i tabellen) tilsvarer ventilen 70 ved utløpet i D4, som er plassert mellom røret/rørgaten og mottaksenheten hvor fisken og vannet separeres, se beskrivelsen side 3 linje 32 - 34.
- 29 Klagenemnda går så over til å vurdere trekkene i selvstendig krav 8.
- 30 Trekket «A method for propagating bleed-out of fish that has been cut and killed...» (G1 i tabellen) gjenfinnes i motholdet, der D4 også angir en fremgangsmåte som vil propagere utblødning av bløget fisk, og trekket mangler derfor nyhet ovenfor motholdet.
- 31 At utblødningstanken blir utsatt for et vakuum som blir brukt til å suge fisk inn i tanken (trekk G2 og G3 i tabellen) kan ikke utledes av motholdet. Som det fremgår av avsnitt 25 har Klagenemnda kommet til at motholdet ikke angir noen vakuumkilde, og disse trekkene har derfor nyhet.
- 32 Sirkulering av kald væske gjennom utblødningstanken fremgår etter Klagenemndas syn av D4. Ifølge motholdet vil det sirkuleres vann i røret eller rørgaten hvor fisken transporteres. Sirkulasjonen vil bidra til propagering av utblødning, slik at trekket «circulating cold liquid through said tank to propagate bleed-out of said fish» (G4 i tabellen) mangler nyhet.
- 33 Klagenemnda er videre enig med Patentstyret og partene i at trekket «emptying said tank after a prescribed retention time by pressurizing said tank...» (G5 i tabellen) er nytt. D4 beskriver ikke tømning av en tank ved bruk av trykk.
- 34 Trekket «letting said fish and liquid flow to a strainer to separate fish and water» (G6 i tabellen) fremgår av D4, hvor det som nevnt er angitt en enhet som skiller fisk og vann, se beskrivelsen side 3 linje 33 – 34.
- 35 Det neste spørsmålet er om oppfinnelsen oppfyller kravet til oppfinneshøyde, jf. patentloven § 2 første ledd. Etter bestemmelsen må oppfinnelsen skille seg vesentlig fra hva som allerede var kjent før søknadens inngivelsesdag. Kravet sammenfaller med EPC artikkel 56 første punktum, og innebærer at en oppfinnelse har oppfinneshøyde dersom den for fagpersonen ikke fremstår som nærliggende i forhold til det som allerede er kjent, jf. HR-2008-1991-A Biomar avsnitt 32–34. Klagenemnda bemerker at

oppfinneshøyden skal vurderes for oppfinnelsen som helhet, slik at de enkelte elementer i oppfinnelsen kan være kjent fra tidligere, jf. sak 19/00045 avsnitt 44.

- 36 Avgjørelsen av om et patentkrav har oppfinneshøyde beror på et faglig skjønn, jf. HR-2008-1991-A Biomar avsnitt 38. En hensiktsmessig måte å strukturere vurderingen på er gjennom den såkalte problem og løsningsmetoden, som er i samsvar med EPOs praksis og har tilslutning i Norge, se lagmannsrettens avgjørelser LB-2014-066504 punkt 3.5.1 og LB-2023-15346 punkt 7.6. Problem og løsningsmetoden har tre ledd, og går ut på å:
- 1) Fastslå den «nærmeste kjente teknikk» på prioritetsdagen;
 - 2) Fastslå det «objektive tekniske problem» som oppfinnelsen løser;
 - 3) Vurdere om oppfinnelsen, ved å starte i nærmeste teknikk og det objektive tekniske problem, ville vært «nærliggende» for fagpersonen.
- 37 Det synes å være enighet mellom partene om at D4 utgjør nærmeste kjente teknikk. Klagenemnda legger derfor dette til grunn i vurderingen.
- 38 For å formulere det objektive tekniske problem som stridspatentet løser, er det nødvendig «å identifisere de tekniske trekkene som skiller oppfinnelsen fra motholdet, og den *effekten* disse trekkene resulterer i», jf. Stenvik, Patentrett (2020) side 229. Det objektive tekniske problem utledes av «differanseeffekten», som er de tekniske resultater som oppnås ved utøvelse av oppfinnelsen, men som ikke ble oppnådd ved utøvelse av løsningen i det nærmeste motholdet, jf. Stenvik, Patentrett (2020) side 229. Tilsvarende fremgår av patentretningslinjene del C, kapittel IV, punkt 5.5.2.
- 39 De tekniske trekkene som skiller stridspatentet fra D4 er at stridspatentet har et mottakskar for bløget fisk (F3), at utblødningstanken er anordnet nedstrøms dette (F4.2), samt plasseringen av en ventil mellom mottakskaret og utblødningstanken (F7.2). Ytterligere differensierende tekniske trekk er at det i stridspatentet er koblet en vakuumkilde til utblødningstanken (F6), at vakuum brukes til å flytte innholdet fra mottakskaret inn i tanken (G2 og G3), og at tanken trykkeses når den i neste steg skal tømmes (G5). Den tekniske effekten disse trekkene resulterer i er at man med fleksibilitet og effektivitet vil kunne flytte slaktet fisk inn i og ut fra utblødningstanken, som vil sikre en god utblødning av fisken eksempelvis ved at fiskens oppholdstid i utblødningstanken kan styres bedre.
- 40 Etter Klagenemndas syn kan det objektive tekniske problem for både selvstendig krav 1 og 8 formuleres som: *hvordan oppnå en fleksibel og effektiv håndtering av slaktet fisk som sikrer god utblødning.*
- 41 I trinn 3 er spørsmålet om stridspatentets løsning ville ha vært «nærliggende» for fagpersonen på området, dersom vedkommende tar utgangspunkt i den nærmeste kjente

teknikk og det objektive tekniske problem. Det avgjørende er om fagpersonen *ville* valgt den patentsøkte løsningen med en rimelig forventning om suksess, jf. for eksempel T 867/13 DUKE UNIVERSITY/pompe disease punkt 11. Det er ikke tilstrekkelig at fagpersonen *kunne* valgt stridspatentets løsning. Fagpersonen vil ta utgangspunkt i det nærmeste motholdet, men kan etter omstendighetene hente inspirasjon fra annen kjent teknikk. I hvert tilfelle må det gjøres en konkret vurdering av hvilken veiledning fagpersonen vil finne i teknikkens stand, jf. Stenvik, Patentrett (2020) side 230.

- 42 For en fagperson som tar utgangspunkt i D4, med mål om å oppnå en fleksibel og effektiv håndtering av slaktet fisk som sikrer god utblødning, vil det etter Klagenemndas syn ikke være nærliggende å komme frem til løsningen i stridspatentets krav 1 eller 8. Modifisering av løsningen i D4 ved å benytte et mottakskar, en ventil mellom mottakskaret og utblødningstanken, samt bruk av vakuum fra en vakuumkilde, og trykksetting for å flytte fisken, vil ikke være nærliggende modifikasjoner for fagpersonen. Klagenemnda har her spesielt lagt vekt på bruken av vakuum, som det ikke finnes pekere på i motholdet. På denne bakgrunn ville ikke fagpersonen forsøkt å løse problemet på samme måte som i stridspatentet, med en rimelig forventning om å lykkes.
- 43 Klagenemnda er av den oppfatning at løsningen i patentet heller ikke vil være nærliggende ved å kombinere D4 med motholdet D16, som beskriver flytting av levende fisk ved bruk av vakuum. Flytting av levende fisk innebærer at fagpersonen må ta hensyn til andre krav enn ved flytting av slaktet fisk. Flyttingen av slaktet fisk i D16 foregår på en annen måte enn i stridspatentet, og det er ingen ansporing i D16 som leder fagpersonen til å benytte vakuumløsningen også for dette formålet. Det vil derfor ikke være nærliggende for fagpersonen å benytte vakuum for å flytte slaktet fisk fra mottakskaret til utblødningstanken ut fra en kombinasjon av D4 og D16.
- 44 Klagenemnda er på denne bakgrunn kommet til at løsningen i stridspatentets krav 1 og 8, ikke er nærliggende for fagpersonen. Krav 1 og 8 oppfyller dermed kravet til oppfinnelseshøyde, jf. patentloven § 2 første ledd. De uselvstendige kravene 2 - 7 viser til krav 1, og de uselvstendige kravene 9 - 12 viser til krav 8. De uselvstendige kravene inneholder derfor alle trekk i de selvstendige kravene, med den følge at de uselvstendige kravene også oppfyller kravet til oppfinnelseshøyde.
- 45 På denne bakgrunn stadfester Klagenemnda avgjørelsen til Patentstyret. Patent nr. 346652 opprettholdes, jf. patentloven § 25, jf. § 2. Siden patentet opprettholdes som meddelt, er det ikke nødvendig for Klagenemnda å ta stilling til de subsidiære kravsettene.

Det avsies slik

Slutning

Klagen forkastes.

Sarah Wennberg Svendsen
(sign.)

Rikard Mikalsen
(sign.)

Torstein Hernes Dybdahl
(sign.)